

Carl Ivar Storøy

Overhalla Historielag
Turnotat 25.05.2013

Tema: Skage sogn/HUNN m/omegn

Mange vet allerede mye om mye, men tida er kort, og derfor må dette bli kort om mye!

Sognavnet Skage skriv seg tilbake til 1507. I flg. Aslak Bolts jordbok 1430-åra var navnet den gang Hunnar sokn.

Sognet forstås å omfatte vestre del av Overhalla, fra Øysvoldkorsen på nord side Namsen, og Nessenet på sør side, til grensa mot Namsos (tidl. Vemundvik og Klinga kommuner).

Av en eller annen grunn er det uklart hvorfor sognavnet Hunnar ble endret til Skage, og like uklart (og nødvendigvis heller ikke korrekt) at stedsnavnet Skage har innarbeidet seg i stedet for Hunn. Postadressen kan gjerne være Skage i Namdalen, men først og fremst er vi på Hunn. Hunn skole er og blir Hunn skole på HUNN!

Naturnavnet Hunn er urgammelt. Mye tyder på at det kan ha med fangst å gjøre, - ikke utenkelig fiskefangst. Og da må det bli laks i denne sammenheng!

Namsen har forma landskapet, og landet her ble tørt for ca. 3000 år siden. Pollenanalyser 1969 fra Kjerkmyra, sør for *Skaggakirka*, og arkeologiske undersøkelser 1996 øst for kirka, viser viser bosetting og jordbruksdrift minst 500 år før Kristus.

Faraoenes tid i Egypt var da over, pyramidene var allerede bygd og Aleksander den store behersket Midt-Østen. Høvdingene på Hunn var imidlertid heller ikke snau da de i 1000-åra e. Kr. bygde sine mange gravhauger (ca. 400 – 800).

Da Gerhard Scønning reiste gjennom Overhalla i 1744 skrev han:

Strax østenfor Skage Kirke ligger den Gaard Hund, som vistnok har, i fordums dage, været en gård av stor Betydenhed.

De arkeologiske utgravingene (flateavdekking) øst for kirka dokumenterer anleggspor som kan ha hatt kultiske og religiøse formål (m.a. stolpehull og koksteinsgroper). Arkeologene sier det ikke direkte, men her kan ha stått langhus og hov i sen jernalder/vikingetid.

Beste dokumentasjon på "en gaard av stor betydenhed" er de mange garvhaugene i Hunnamoen og Melamoen. Schønning opererte i sin tid med ett tall på ca. 50, og mange fornminner var da borte. I det merka gravfeltet i Hunnamoen ble 5 hauger reaturert i 1976.

Største haugen er nok kanskje den såkalla Olamohaugen, rett øst for Hunn skole. Det har vært en kjempehaug på godt 40 m i diameter, og antageligvis med en bautastein, ref. Kapt.

Sommerschiolds kart som Schønning fikk overrakt i 1774. Utsnitt av dette kartet finnes på skiltet som er nedsatt i gravfeltet i Hunnamoen.

(Totalt antall gravhauger i Skage sogn 200 – 250, derav de fleste på Hunn, Halvardmo og Sellæg).

På Olamohaugen stod Hunnasalen. Den brann ned vinteren 1942/43. Det nye forsamlingshuset Solvoll ble etter krigen bygd nordøst for Skage st., og da m.a. av materialer fra "tyskbrakka".

Det flotteste gravfunnet fra Hunn (1864) er et sverdhandtak (Vendeltype eldre/ynge jernalder) i bronse med sirlige ornamenter. Handtaket er avbildet på skiltet i Hunnamoen, og likeledes på plakaten oppsatt i Hunnadalen, ved den gamle ferjemannsvegen ned til Namsen.

Her må få skytes inn at grunneieren, fra Hunn til Melen, har etablert en tursti og satt opp informasjonsplakater om ulike natur- og historiske tema langs Namsen. Turen tar ca. 45 – 60 min. og er vel verd å anbefale.

Like ovenfor Førri, på sør side av Namsen, er således en plakett med bilde fra *Førrirasett* 14. april 1959. I Heimen nstraks vest for gårdene mista Jorunn Lilleøen livet, noe som er markert med en minnestein oppsatt i 2009.

Det er ikke å unnså at vi gjennom tusen-åra har bygd på marin leire på begge sider av *Namsin*. Når slik leire blir forstyrret, av vatn eller mekanisk vibrasjon, blir det flytende kvikkleier, noe som kan utøse ras.

Rette vi blikket vestover og oppover (enten vi står v/amfiet v/Spar Skage eller v/kirka) – Ser vi Skaggavattan. Her ble det tent varde og herfra vart leidangen alarmert med røyk og ild i ufredstider.

Navnet Skage kommer fra det oldnorske ordet *skagi* som betyr ”fremskyttende odde av land”. Med all respekt for fjerne slektning Oluf Rygh, - han reflekterer navnet til Bergenget, fjellknausen mot Råbakkan, men det kan være like naturlig å tenke på landtunga mellom Namsen og Myrelva, elva som renner straks nord for Hunna-gårdene.

Om gården Skage har vært en del av Hunna-valdet eller ikke, vet vi ikke noe om. Det vi imidlertid vet er at grensen mellom gårdene går over kirkegården.

Gran 23.05.13

Cis